

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1104/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Дубравке Дамјановић, председника већа, Гордане Којић, Александра Степановића, Мирољуба Томића и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Врховног суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 2. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА - адвоката Видослава Рудића и окривљеног ББ – адвоката Страхиње Обрадовића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Бачкој Паланци К 269/21 од 12.01.2023. године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 55/23 од 04.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 18.10.2023. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Основног суда у Бачкој Паланци К 269/21 од 12.01.2023. године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 55/23 од 04.08.2023. године и то бранилаца окривљеног АА - адвоката Видослава Рудића и окривљеног ББ – адвоката Страхиње Обрадовића у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, захтев браниоца окривљеног АА - адвоката Видослава Рудића и у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП а захтев браниоца окривљеног ББ – адвоката Страхиње Обрадовића и у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, док се у осталом делу захтеви бранилаца окривљених одбацују као недозвољени.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци К 269/21 од 12.01.2023. године окривљени АА и ББ оглашени су кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 2. КЗ и изречана им је условна осуда којом су им утврђене казне затвора у трајању од по три месеца, а које казне се неће извршити уколико окривљени у року од једне године од правноснажности пресуде не учине ново кривично дело. Окривљени су ослобођени обавезе накнаде трошкова поступка.

Истом пресудом на основу члана 423. тачка 2) ЗКП окривљени су ослобођени од оптужбе да су извршили кривично дело лака телесна повреда из члана 122. став 2. у

вези става 1. КЗ и на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбијена је оптужба да су извршили два кривична дела лака телесна повреда из члана 122. став 2. у вези става 1. КЗ.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Кж1 55/23 од 04.08.2023. године одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљених и пресуда Основног суда у Бачкој Паланци К 269/21 од 12.01.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљеног АА - адвокат Видослав Рудић због повреде закона из члана 485. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе или их укине и предмет врати на поновно одлучивање;

- бранилац окривљеног ББ – адвокат Страхиња Обрадовић због битне повред одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1), 8) и 9) ЗКП и став 2. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе или их укине и предмет врати на поновно одлучивање или их укине и донесе решење којим се обуставља кривични поступак јер је реч о пресуђеној ствари.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених су неосновани у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, захтев браниоца окривљеног АА - адвоката Видослава Рудића је неоснован и у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП а захтев браниоца окривљеног ББ – адвоката Страхиње Обрадовића је неоснован и у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Бранилац окривљеног ББ – адвокат Страхиња Обрадовић у поднетом захтеву истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, док се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Видослава Рудића указује на наведену повреду закона. Наиме, према наводима захтева у конкретном случају ради се о пресуђеној ствари и повреди начела *ne bis in idem*, имајући у виду да се поводом истог догађаја водио прекршајни поступак који је окончан доношењем решења Прекршајног суда у Бачкој Паланци ПР 313/2018 од 27.01.2020. године којим је обустављен поступак. У захтеву за покретање прекршајног поступка наведен је идентичан чињенични опис догађаја као и у оптужном предлогу, те је за исти чињенични опис донета правноснажна одлука.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених се по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола 7. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода је прописано да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због ког је већ правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гођен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којом је прописано да нико не може бити гођен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Уставни суд Републике Србије је, уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem* и то: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*); 3. да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

У конкретном случају, према стању у списима предмета, према окривљенима је обустављен прекршајни поступак решењем Прекршајног суда у Бачкој Паланци ПР 313/2018 од 27.01.2020. године јер је наступила застарелост за вођење прекршајног поступка због прекршаја из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру, који је учињен тако што су окривљени дана 14.01.2018. године, око 03,00 часова, у уг.објекту „...“..., дошло до нарушавања јавног реда и мира,..., на тај начин што ..ББ и ...АА, прилазе ВВ и ГГ, те се...ББ уноси у лице ВВ и обраћа му се речима: „Сад ћемо им лобање расцепати“, нако чега ... ББ затвореном шаком у пределу лица удара ВВ, а у исто време, ... АА удара ГГ, такође затвореном шаком у пределу лица. Од задобијених удараца ВВ и ГГ падају на под, нако чега ... ББ и ... АА, узимају у руке дрвене столице и са њима, по леђима ударају ВВ и ГГ, након чега им задају више удараца ногама у предлеу тела, након чега су престали са задављем удараца.

У кривичном поступку, побијаном правноснажном пресудом Основног суда у Бачкој Паланци К 269/21 од 12.01.2023. године окривљени АА и ББ оглашени су

кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 2. КЗ, јер су у току ноћи између 13. и 14.01.2018. године, око 02,00 часова, у ..., ... у хотелу „...“, способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, свесни да је њихово дело забрањено, те свесни свога дела и хтели његово извршење, претњом да ће напасти на живот и тело оштећених ДД, ГГ и ВВ, угрозили сигурност истих, тако што су оштећенима док су излазили из локала, прво ББ упутио претње речима „ј... вам мајку, убићемо вас, запалићемо вас, немој да се више враћате овде“, а затим је исте претње поновио и окривљени АА.

Истом пресудом према окривљенима је на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбијена оптужба „да су у току ноћи између 13. и 14.01.2018. године, око 02,00 часова способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, свесни да је њихово дело забрањено, те свесни свога дела и хтели његово извршење, лако телесно повредили оштећеног ГГ и оштећеног ВВ средством подобним да тело тешко повреди и здравље тешко наруши, на тај начин што је окривљени ББ пришао оштећеном ВВ, задао му ударац затвореном шаком у пределу главе, као и више удараца у пределу тела, након чега му је дрвеном столицом која представља средство подобно да тело тешко повреди или здравље тешко наруши задао више удараца у пределу главе, рамена и леђа, а окривљени АА је другом дрвеном столицом задавао више удараца оштећеном ГГ у пределу тела и главе, те су обојица окривљених наизменично ударали оштећене столицема и задавали им ударце ногама у пределу тела, услед чега су оштећени задобили лаке телесне повреде... „чиме би извршили два кривична дела лака телесна повреда из члана 122. став 2. у вези става 1. КЗ.

Наиме, правноснажном пресудом окривљени су оглашени кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 2. КЗ јер су претњом да ће напасти на живот и тело оштећених ДД, ГГ и ВВ, угрозили сигурност истих, тако што су оштећенима док су излазили из локала, упутили претње речима „ј... вам мајку, убићемо вас, запалићемо вас, немој да се више враћате овде“, док је прекршајни поступка према окривљенима обустављен јер је наступила застарелост за вођење прекршајног поступка доношењем решења Прекршајног суда у Бачкој Паланци ПР 313/2018 од 27.01.2020. године за прекршај из члана 9. став 1. Закона о јавном реду и миру јер су ББ и ...АА, пришли ВВ и ГГ, те се...ББ уноси у лице ВВ и обраћа му се речима: „Сад ћемо им лобање расцепати“, након чега ... ББ затвореном шаком у пределу лица удара ВВ, а у исто време, ... АА удара ГГ, такође затвореном шаком у пределу лица, од задобијених удараца ВВ и ГГ падају на под, након чега ... ББ и ... АА, узимају у руке дрвене столице и са њима, по леђима ударају ВВ и ГГ, након чега им задају више удараца ногама у пределу тела, након чега су престали са задавањем удараца, а за које радње наносења лаких телесних повреда оштећенима ГГ и ВВ је суд истом правноснажном пресудом одбио оптужбу.

Дакле, у конкретном случају суд је правноснажном пресудом одбио оптужбу за радње за које је обустављен прекршајни поступак, а за радње које су се десиле након догађаја због кога је вођен прекршајни поступак суд је огласио окривљене кривим. Стога се по оцени овога суда у конкретном случају не може радити о пресуђеној ствари и повреди начела *ne bis in idem*, па су самим тим као неосновани оцењени наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених да се у конкретном случају ради о пресуђеној ствари и да је побијаним правноснажним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног АА – адвокат Видослав Рудић поднетим захтевом за заштиту законитости указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконит доказ означава исказ сведока оштећеног ГГ дат на записнику састављеним пред надлежним тужиоцем дана 07.12.2021. године из разлога што сведок – оштећени није положио заклетву, а није саслушан на главном претресу већ је његов исказ читан.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Наиме, из списка предмета произилази да је сведок оштећени ГГ саслушан пред Основним јавним тужилаштвом у Бачкој Паланци на записнику Кт 126/18 од 07.12.2021. године, да је упозорен на своја права у смислу члана 93, 94. и 95. ЗКП, у присуству браниоца окривљеног ЂЂ, по заменичком пуномоћју за адвоката Видослава Рудића, да би затим на сагласан предлог странака суд исти исказ прочито у доказном поступку на главном претресу одржаном дана 12.01.2023. године, када је и донета правноснажна пресуда која се побија захтевом.

Дакле, сведок оштећени ГГ приликом давања исказа пред ОЈТ у Бачкој Паланци на записнику Кт 126/18 од 07.12.2021. године није ни морао да положи заклетву имајући у виду члан 96. став 2. ЗКП, који прописује да пре главног претреса сведок може положити заклетву само ако постоји бојазан да због болести или због других разлога неће моћи да дође на главни претрес, а наведени исказ прочитан је уз сагласност странака, па и браниоца окривљеног који је био присутан на главном претресу одржаном дана 12.01.2023. године, па су стога супротни наводи браниоца окривљеног АА којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП од стране Врховног суда оцењени као неосновани.

Поред наведеног, захтевом браниоца окривљеног АА се указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводима да је изостало биће кривичног дела односно његова последица – да су радње окривљених изавале угрожавање сигурности више лица.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА се по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Чланом 138. Кривичног законика је прописано да кривично дело угрожавање сигурности врши онај ко угрози сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиског лица, а ставом два је описан тежи облик кривичног дела које врши онај ко дело из става 1. овог члана учини према више лица или ако је дело изазвало узнемиреност грађана или друге тешке последице.

Према чињеничном опису у изреци правноснажне пресуде, окривљени АА и ББ су „...способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, свесни да је њихово дело забрањено, те свесни свога дела и хтели његово извршење, претњом да ће напасти на живот и тело оштећених ДД, ГГ и ВВ, угрозили сигурност истих...“, на начин, у време и месту ближе описаном у изреци правноснажне пресуде.

У овако описаним и утврђеним радњама окривљених АА и ББ стичу се сва обележја кривичног дела угрожававање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, имајући у

виду да је претња да ће напасти на живот и тело упућена према три оштећена, дакле према више лица, па су стога супротни наводи браниоца окривљеног АА којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП од стране Врховног суда оцењени као неосновани.

Бранилац окривљеног ББ – адвокат Страхиња Обрадовић као разлог подношења захтева за заштиту законитости истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП наводећи да је ОЈТ из Бачке Паланке на последњем главном претресу извршио промену правне квалификације а да није уподобио оптужни акт са новом правном квалификацијом, па како чињенични опис кривичног дела у оптужном предлогу не одговара правној квалификацији кривичног дела у истом акту, тиме је донетом првостепеном пресудом оптужба прекорачена.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА се по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП постоји када је пресудом оптужба прекорачена, а не у ситуацији, како то бранилац наводи, када чињенични опис у тужилачком акту не одговара правној квалификацији кривичног дела у истом акту, па по тако измењеном оптужном акту суд донесе пресуду.

Стога је, Врховни суд наводе браниоца окривљеног АА којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП оценио као неосноване.

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених у преосталом делу су недозвољени.

Бранилац окривљеног АА – адвокат Видослав Рудић у престалом делу захтева наводи да правноснажна пресуда нема оцену виности окривљених, да је противречна и неразумљива на који начин се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, те наводи да се другостепени суд није осврнуо на све жалбене наводе, на који начин се суштински указује и на повреду члана 460. ЗКП.

Наведене повреде не представљају законске разлоге због којих је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, па је захтев браниоца окривљеног АА у овом делу оцењен као недозвољен.

Бранилац окривљеног ББ – адвокат Страхиња Обрадовић у поднетом захтеву истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, због које је дозвољено подношење захтева окривљеном, међутим не наводи на који начин је учињена наведена повреда већ суштински оспорава утврђено чињенично стање у правноснажним пресудама а што не представља законски разлог због којег је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, па је захтев браниоца окривљеног ББ у овом делу оцењен као недозвољен.

Такође се захтевом браниоца окривљеног ББ истиче битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП наводима да је изрека пресуде противречна сама себи, као и разлозима пресуде, а што не представља законски разлог због којег је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, па је захтев браниоца окривљеног ББ и у овом делу оцењен као недозвољен.

Поред наведеног, бранилац окривљеног, адвокат Страхиња Обрадовић у преосталом делу захтева наводи да је суд неправилно утврдио чињенице везане за присуство окривљених, као и чињенице везане за постојање умишљаја код окривљених, као што је чињенично стање од стране суда непотпуно утврђено, на који начин се суштински указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену доказа од стране суда, а што такође не представља законски разлог због којег је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, па је захтев браниоца окривљеног ББ и у овом делу оцењен као недозвољен.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде закона на које се неосновано указује захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА - адвоката Видослава Рудића и окривљеног ББ – адвоката Страхиње Обрадовића, Врховни суд је, захтеве на основу члана 491. став 1. ЗКП одбио као неосноване, док је захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљеног у преосталом делу одбацио као недозвољене, на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Дубравка Дамјановић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић